

2. La finalitat musical

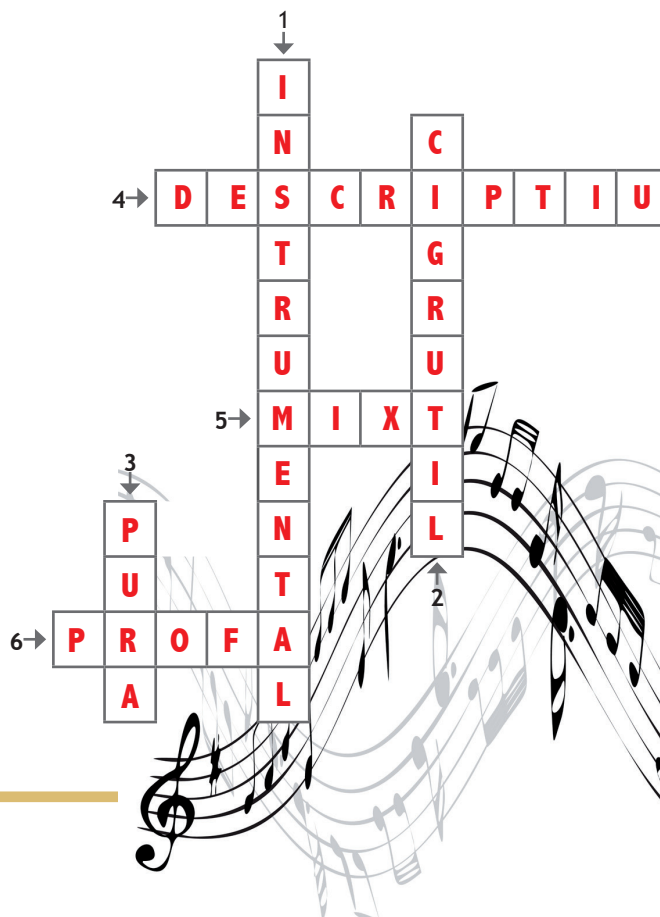
El gènere musical

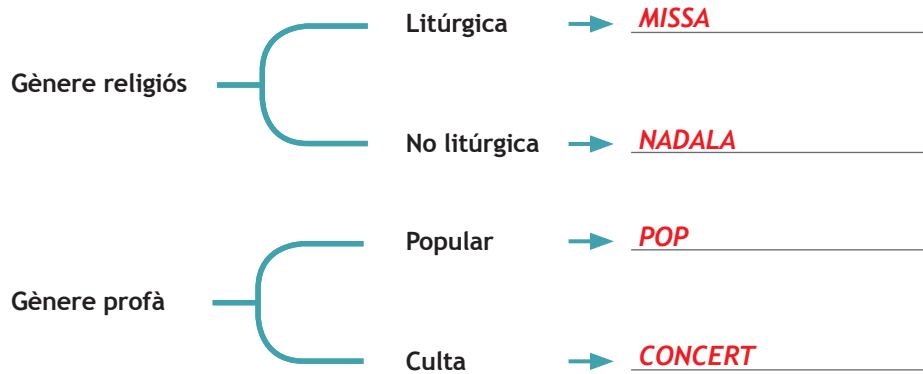
BLOC 1 CONTEXT MUSICAL

1. Col·loca en les caselles que corresponga el nom dels tipus de gènere que respon a les definicions següents:

1. Gènere aplicat a una obra interpretada exclusivament per instruments.
2. Gènere que fa referència a aquelles composicions que s'usen en els actes religiosos com a part de la litúrgia.
3. Gènere que correspon a la música que no intenta descriure cap aspecte extramusical.
4. Gènere que fa referència a un tipus de música que intenta imitar el cant d'un ocell.
5. Gènere que fa referència a l'ús de veus i instruments.
6. Gènere que fa referència a la música que no té una finalitat religiosa.

2. Entre les lletres es troben amagats dos tipus de gènere corresponents a la música religiosa (una litúrgica i una no litúrgica) i dos del gènere profà (una popular i una altra culta). Localitza'ls i indica a quina classe pertanyen.

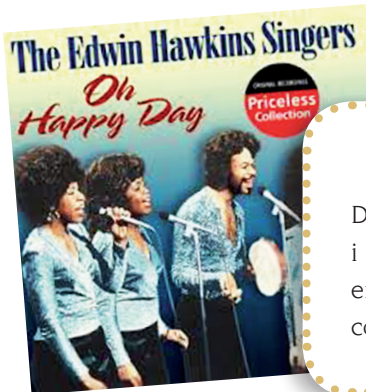

3. Tria d'entre els gèneres següents: *mixt, vocal, instrumental, pur, descriptiu, funcional, religiós, no litúrgic, litúrgic, profà, culte, popular, cinematogràfic, escènic, publicitari*, aquells que corresponen a les manifestacions musicals següents, tenint en compte que en cada cas se'n pot usar més d'un.

- a) Cant gregorià vocal - religiós - litúrgic - funcional
- b) Musical popular - profà - escènic - mixt
- c) Concert de piano profà - culte - pura - instrumental

BLOC 2 ESCOLTA

Ara que ja coneixem les diverses classificacions d'una obra musical en funció de la finalitat per a la qual ha estat creada (gènere musical), les distingirem auditivament mitjançant alguns fragments musicals per aproximar-nos de manera pràctica als conceptes que hem estudiat en el bloc de continguts teòrics anterior.

Audició 9

Oh Happy Day 1967

Edwin Hawkins

La paraula “gospel” deriva del terme “godspell” i significa “paraula de Déu”. La seua temàtica s’associa al culte i als valors de la vida cristiana, i va ser molt popular durant la dècada dels anys 30. Les arrels es troben en els primitius càntics de la població negra esclava de les plantacions de cotó dels estats meridionals dels Estats Units d’Amèrica.

a) Segons l'àmbit al qual s'adreça aquesta composició, indica si es tracta de música religiosa o profana. Religiosa

b) Indica la modalitat que correspon a l'àmbit que has indicat.

☒ LITÚRGIC

☐ POPULAR

☐ NO LITÚRGIC

☐ CULTE

c) Explica en què t'has basat per a triar les respostes anteriors.

Religiosa, ja que la temàtica està associada al culte i als valors de la vida cristiana.

Litúrgic perquè forma part de les cerimònies religioses de l'Església evangèlica dels EUA destinada tant a la població afroamericana com als creients blancs.

Audició 10

Saeta 1998

José Mercé

La saeta s'interpreta habitualment al carrer durant les processons de Setmana Santa (encara que no forma part de la Santa Missa), en diferents zones d'Espanya. Adreçades a la gent senzilla del poble, rememoren la passió i mort de Jesús, barrejant art, sentiment i una profunda devoció.

José Mercé ha estat el primer gitano a actuar al Teatro Real de Madrid i s'ha convertit en el *cantaor* flamenc més conegut pel gran públic.

- a) Segons l'àmbit al qual s'adreça aquesta composició, indica si es tracta de música religiosa o profana. Religiosa
- b) Indica la modalitat que correspon a l'àmbit que has indicat.
- ☐ LITÚRGIC ☐ POPULAR ☒ NO LITÚRGIC ☐ CULTE
- c) Explica en què t'has basat per a triar les respostes anteriors.
- Religiosa, ja que és un cant que té lloc amb motiu de la celebració de la Setmana Santa.
- No litúrgic, ja que no forma part de la litúrgia i s'interpreta al carrer.

Audició 11

Caresse sur l'océan (Drama) 2004 Música: Bruno Colais

Aquesta cançó pertany a la banda sonora de la pel·lícula *Les Choristes* i reflecteix el caràcter dolç, tranquil, relaxat i esperançador que suggereix aquesta música a tot el públic, de manera que contrasta amb la dura realitat en què viuen uns pobres xiquets abandonats a la seua sort. Només a través de la música seran capaços de superar-ho i oferiran una gran lliçó de vida: el valor de la caritat i de la compassió enfront de la dura disciplina de la llei més inhumana.

- a) Presta atenció a la instrumentació usada i assenyalala la resposta correcta.

☒ VOCAL ☐ INSTRUMENTAL ☐ MIXTA

- b) Quin nom rep aquesta forma de cantar? A cappella

Audició 12

Hillside Avenue 1995 Simply Red

Aquest grup de música pop, procedent de Manchester (Anglaterra), s'ha mantingut al llarg de gairebé dues dècades en les llistes de grans èxits. La cançó que sentiràs és una de les més conegudes i pertany al disc titulat "Life", i mostra un clar al·legat en pro de Jamaica i del reggae, del qual rep una clara influència

- a) Presta atenció a la instrumentació usada i assenyalala la resposta correcta.

☐ VOCAL ☐ INSTRUMENTAL ☒ MIXTA

- b) Explica en què t'has basat en la teua resposta anterior.

Perquè apareix una veu masculina acompanyada per un grup instrumental: guitarra, teclats, bateria...

Audició 13

L'aprenent de bruixot 1897 Paul Dukas

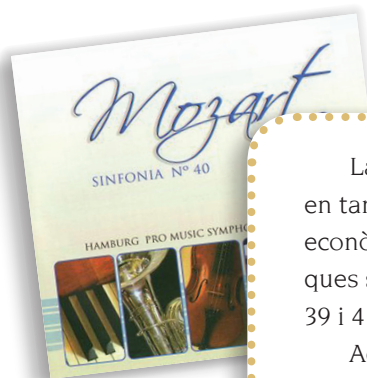
Basada en el text original d'una coneguda balada escrita per Von Goethe el 1797 i titulada "Der Zauberlehrling", explica la història d'un vell mag i el seu aprenent, el qual està desitjós d'imitar el seu mestre. El jove inexpert aconsegueix donar vida a una granera i li ordena portar aigua. No obstant això, aviat descobreix que no sap parar el procés que ha posat en marxa i sols el vell bruixot serà capaç de corregir-lo al final.

Cent anys més tard, Paul Dukas va adaptar el poema en una peça simfònica de deu minuts, en la qual detalla el text original amb la seua alegre "marxa de les graneres".

- a) Deus haver observat que en aquesta audició no se senten veus, sinó que es tracta de **música instrumental**; ara bé, es tracta de música pura o descriptiva? **Descriptiva**
- b) Raona la resposta anterior.
Perquè el compositor descriu musicalment, mitjançant diferents elements musicals
(un ritme característic, canvis dinàmics com el crescendo i l'ús d'instruments),
les situacions divertides que tenen lloc a partir dels actes realitzats per un mag expert.

Audició 14

Simfonia 40 1788 Wolfgang Amadeus Mozart

La Simfonia núm. 40 en sol menor K. 550 va ser composta per W. A. Mozart en tan sols un mes, durant un període difícil de la seua vida, tant per dificultats econòmiques com per la seua extraordinària creativitat, ja que en l'espai de poques setmanes compondria també, durant l'estiu de 1788, les simfonies número 39 i 41.

Aquesta obra no reflecteix cap aspecte extramusical, i és una de les seues obres més admirades pels músics del Romanticisme, de manera que ha estat i és interpretada freqüentment en les millors sales de concerts dels auditoris més prestigiosos.

- a) Fixa't en la **instrumentació** i indica les respostes correctes.

VOCAL

INSTRUMENTAL

MIXTA

CAPPELLA

PURA

DESCRIPTIVA

VEUS I INSTRUMENTS

Audició 15

Muñeira Popular

Es tracta d'una manifestació musical que pertany a la música tradicional gallega. Té les seues arrels en una dansa antiga que tenia lloc fora i dins dels molins mentre s'esperava la mòlta del gra. Es canta i balla acompanyada de la gaita, el tamborí, la *pandeireta* i el *pandeiro*.

a) Assenyala la instrumentació usada.

VOCAL

INSTRUMENTAL

MIXTA

b) L'àmbit d'aquesta audició és de gènere profà i popular, però es tracta de música comercial o folklòrica? Folklòrica

c) Per què? Perquè es tracta d'un tema anònim i d'una composició derivada del folklore popular de Galícia i que s'ha anat transmetent.

Audició 16

La vida és bella (Drama) 1997 Música: Nicola Piovani

Aquest tema musical forma part de la pel·lícula italiana que va obtenir tres Oscars, un a la millor banda sonora original. Ambientada en els anys previs al començament de la Segona Guerra Mundial, relata la història d'amor entre un jove i la núvia d'un feixista, amb la qual es casa i té un fill. Amb l'arribada de la guerra, els tres són internats en un camp de concentració nazi, on el protagonista farà l'impossible perquè la seua família supere aquesta situació terrible.

a) Assenyala el gènere que correspon, tenint en compte la funcionalitat de la música.

CINEMATogràFIC

PUBLICITARI

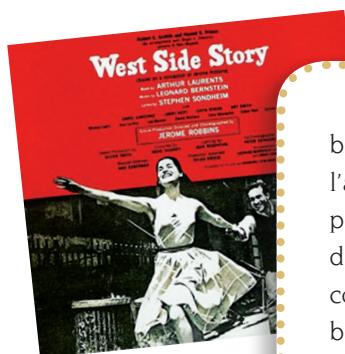

ESCÈNIC

b) En què t'has basat per a indicar la resposta?

Es tracta d'un gènere cinematogràfic perquè aquesta peça va ser composta amb la finalitat concreta de formar part de la banda sonora de la pel·lícula del mateix nom.

Audició 17

West Side Story (Musical - Drama) 1961

Música: Leonard Bernstein

Aquesta producció va obtenir deu Òscars, entre els quals hi ha el de millor banda sonora. Inspirada en l'obra de Shakespeare titulada "Romeu i Julieta", l'acció se situa a Nova York, on dues bandes rivals, els Sharks, (immigrants porto-riquenys), i els Jets, (nord-americans d'origen irlandés), viuen en una disputa permanent. El conflicte sorgeix quan Maria (germana del cap de la colla porto-riquenya) i Tony (antic membre dels Jets) s'enamoren. Les dues bandes solucionaran les seues disputes acabant amb la vida de Tony, el pretendent de Maria, a mans de Chino.

- a) Assenyalat el gènere corresponent, tenint en compte la funcionalitat de la música.

CINEMATogràfic

PUBLICITARI

ESCÈNIC

- b) En què t'has basat per a indicar la resposta?

Es tracta d'un gènere escènic perquè existeix una representació teatral basada en un guió literari, en aquest cas, l'obra de Shakespeare titulada "Romeu i Julieta".

Audició 18

El Almendro vuelve por Navidad 1980

Agencia Asterisco

La música d'aquest anunci tan conegut va ser creada fa més de trenta anys i encara que es desconeix el nom del compositor, hi ha una referència a una agència denominada Asterisco a la qual s'atribueix la propietat. El fet cert és, però, que es tracta de la cançó nadalenca per excel·lència. Una sintonia especial que anuncia d'una manera diferent la nostàlgia i l'alegria pel retrobament dels éssers estimats i, de nou i un any més, l'arribada del Nadal.

- a) Assenyalat el gènere corresponent, tenint en compte la funcionalitat de la música.

CINEMATogràfic

PUBLICITARI

ESCÈNIC

- b) En què t'has basat per a indicar la resposta?

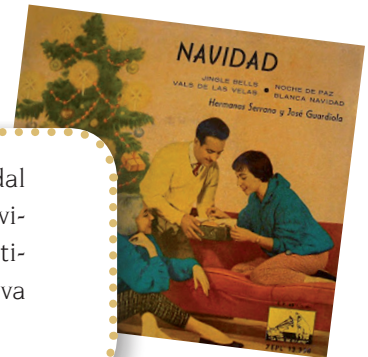
Pertany al gènere publicitari, ja que aquesta música forma part d'un anunci televisiu destinat a promoure la venda d'un torró conegut.

Per a consolidar els teus coneixements sobre el gènere, tot seguit sentiràs diverses audicions en què hauràs d'indicar tots els tipus de gènere que abasta cadascuna. El quadre resum que apareix en el llibre et servirà d'ajuda.

Audició 19

Jingle Bells 1850-1857 James Pierpont

Es tracta d'un tema ben conegut i utilitzat freqüentment en Nadal que, a més, s'ha fet molt famós perquè s'interpreta en un anunci televisiu durant aqueixes dates assenyalades. Curiosament, i tot i estar íntimament connectada amb el Nadal, la lletra original de la cançó tractava sobre les carreres de cavalls.

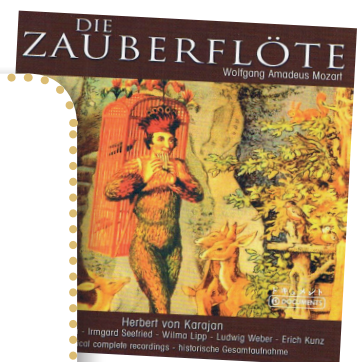
✓ Àmbit Gènere religiós - no litúrgic

✓ Instrumentació Gènere mixt (veus i instruments)

Audició 20

La flauta màgica 1791 Wolfgang Amadeus Mozart

Quan Mozart va estrenar *La flauta màgica*, tenia trenta-cinc anys i només li quedaven dos mesos de vida. Es tracta d'una famosa òpera pertanyent al Classicisme en la qual, per primera vegada, atorga als personatges fantàstics que hi apareixen atributs humans: l'ingenu Papageno (un caçador d'ocells), el valent Príncep Tamino, el savi Sarastro són els qui acabaran vençant el fals Monostatos i a la malvada Reina de la Nit i aconseguiran, per fi, rescatar la Princesa Pamina d'una mort segura.

✓ Àmbit Gènere profà, Música culta

✓ Instrumentació Gènere mixt (veus i instruments)

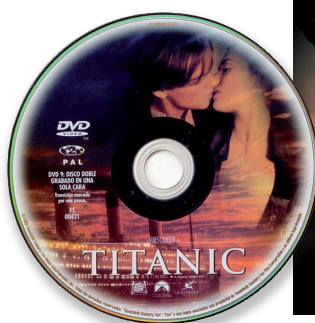
✓ Funcionalitat Grup escènic

Audició 21

Titanic (Drama) 1997 Música: James Horner

Música pertanyent a la pel·lícula de James Cameron, guanyadora d'onze Òscars, en la qual es relata l'apassionada història d'amor que té lloc en el creuer més famós de l'època, considerat fins a aquest moment insubmergible. La crua realitat demostrarà la fragilitat dels somnis i de determinats comportaments humans, quan, finalment i després del xoc amb un iceberg, s'enfonsa en les aigües glaçades de l'Oceà Atlàntic Nord amb 1.512 passatgers a bord.

- ✓ Àmbit *Gènere profà-popular*
- ✓ Instrumentació *Gènere mixt (veus i instruments)*
- ✓ Funcionalitat *Gènere cinematogràfic*

Audició 22

Mercedes Benz

Amb el consum de determinats productes, es projecta en el consumidor la imatge d'un producte associat a gent distingida, de gust exquisit i molt exigent amb la qualitat anunciada.

- ✓ Àmbit *Gènere profà - popular*
- ✓ Instrumentació *Gènere instrumental*
- ✓ Funcionalitat *Gènere publicitari*

Audició 23

Simfonia nº 7 1811 Ludwig van Beethoven

Escrita el 1811 i dedicada al comte Moritz von Fries, va ser estrenada a Viena el 8 de desembre del 1813, com a homenatge als soldats ferits en la Batalla de Hanau i per a recaptar fons.

L'encarregat de dirigir l'orquestra va ser el mateix Ludwig, i entre els músics que la integraven es trobaven instrumentistes de gran fama com Louis Spohr, Giacomo Meyerbeer, Johann Nepomuk Hummel, Ignaz Moscheles, o Antonio Salieri.

Com a curiositat has de saber que l'obra va tenir una acollida tan excel·lent per part de la crítica i del públic entés, que se'n va haver de repetir algun dels moviments.

✓ Àmbit *Gènere profà. Música culta*

✓ Instrumentació *Gènere pur (no descriptiu)*

Audició 24

La Primavera (Concert núm. 1 en mi major, RV. 269) 1726 Antonio Vivaldi

Forma part d'una sèrie de concerts que Vivaldi va escriure per a descriure les quatre estacions de l'any. En aquest concert, integrat per tres moviments, intenta imitar amb els instruments de l'orquestra els diferents sons de la natura: el cant dels ocells, el so de l'aigua d'un riu, l'escena d'un jove pastor descansant, una fugaç tempesta primaveral... Es tracta d'una música que pretenia guanyar-se el favor de la personalitat a qui anava dedicada: el comte Morzin.

✓ Àmbit *Gènere profà. Música culta*

✓ Instrumentació *Gènere descriptiu*

Amb l'activitat següent, podràs comprovar les escenes que Vivaldi va voler descriure amb la seua música. En aquest quadre tens descrites les diferents escenes, encara que es presenten de manera desordenada. Alhora que escoltes la música, indica l'ordre en què apareix cada escena. Hauràs de tenir en compte que hi ha una escena que es repetirà cinc vegades.

Ordre d'aparició	ESCENES
7	L'arribada d'una tempesta primaveral.
5	El so de l'aigua dels rierols fluïnt.
3	Sonen els cants alegres dels ocells.
9	Ha passat la tempesta i els ocells tornen a voletejar.
1	Tema d'entrada o introducció.
2 - 4 - 6 - 8 - 10	Se sent el tema principal que anuncia l'arribada de la primavera.

BLOC 3 CONTEXT CULTURAL

1. Amb les pistes que et facilitem, completa els mots encreuats i així coneixeràs aspectes relatius al *gènere* durant diferents períodes de la Història.

a) **Amb la G:** A l'Edat Mitjana, nom del Papa que converteix al cant gregorià en el cant oficial de l'Església Cristiana.

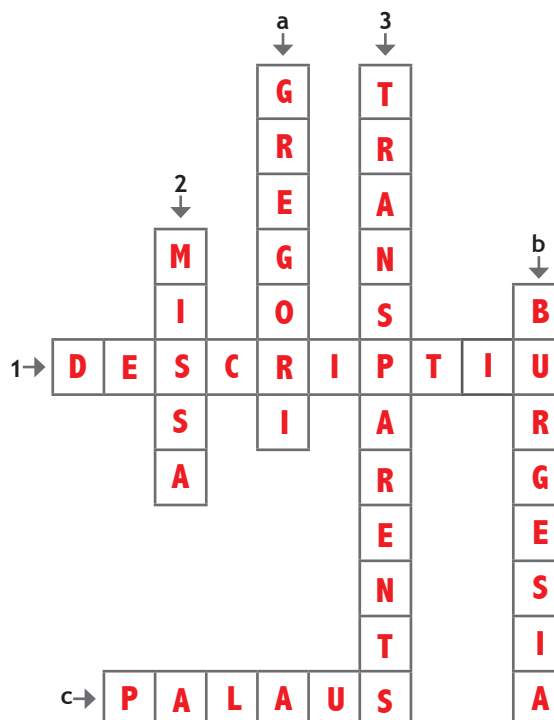
b) **Amb la B:** En el Classicisme, classe social que gaudia de la música per al seu entreteniment i diversió.

c) **Amb la P:** Lloc en el qual en el Renaixement s'interpretava la música

1. **Amb la D:** En el Romanticisme, nom del gènere al qual pertanyen les composicions en què s'explica una història o un paisatge sense necessitat de paraules: "només amb sons".

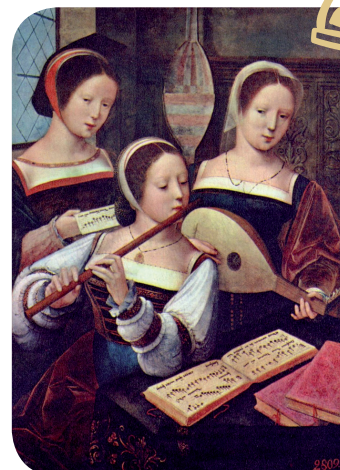
2. **Amb la M:** A l'Edat Mitjana, les composicions religioses solen interpretar durant una certa celebració.

3. **Amb la T:** En el Renaixement, els textos de la música religiosa s'han d'entendre perfectament per la gent. Per això han de ser clars i...

2. Relaciona l'ús que es fa de la música amb l'època corresponent (Edat Mitjana, Renaixement, Barroc, Classicisme i Romanticisme).

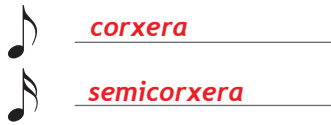
- a) La música serveix per a l'entreteniment i distracció dels burgesos. Classicisme
- b) La música apassionada i canviant serveix per a expressar els sentiments. Romanticisme
- c) La música s'usa en actes socials de gran rellevància en corts i palaus. Renaixement
- d) La música forma part de grans cerimònies religioses que impressionen els fidels cristians. Barroc
- e) La música es converteix en el cant oficial de l'Església Cristiana amb el cant gregorià. Edat Mitjana

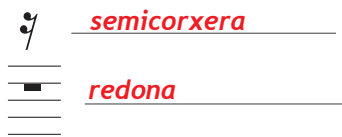
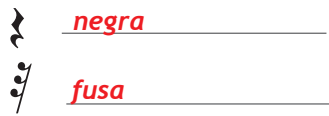
BLOC 4 CREACIÓ MUSICAL

LES FIGURES MUSICALS

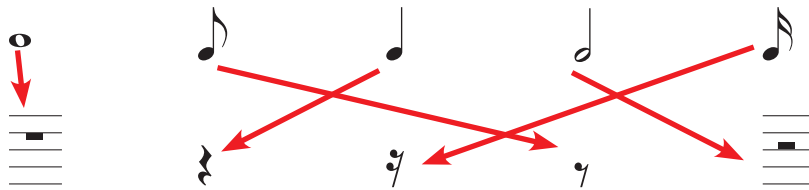
1. Escriu el nom de les figures següents.

2. Escriu el nom dels silencis següents.

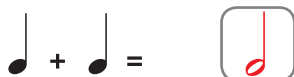
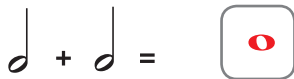

3. Uneix mitjançant fletxes.

RELACIÓ ENTRE LES FIGURES

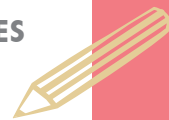
4. Dibuixa la figura que resulta de les sumes següents.

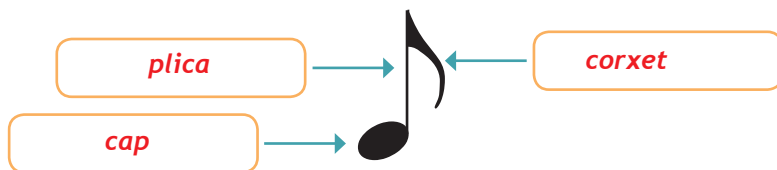
5. Dibuixa la figura corresponent a cada quadre.

LES PARTS DE LES FIGURES

6. Escriu el nom corresponent a cada part de la corxera.

7. Escriu el nom corresponent a cada part del grup de semicorxeres.

8. Contesta vertader (V) o fals (F).

- ☒ V La redona només té cap.
- ☒ V La corxera té cap, plica i corxet.
- ☒ F La redona té cap, plica i corxet.
- ☒ F La corxera sols té cap.
- ☒ F La blanca i la negra tenen cap, plica i corxet.
- ☒ V Les corxeres es poden agrupar mitjançant "barres d'unió".
- ☒ V La blanca i la negra tenen cap i plica.
- ☒ F Les blanques es poden agrupar mitjançant "barres d'unió".

COL·LOCACIÓ DE LES PLIQUES I CORXETS

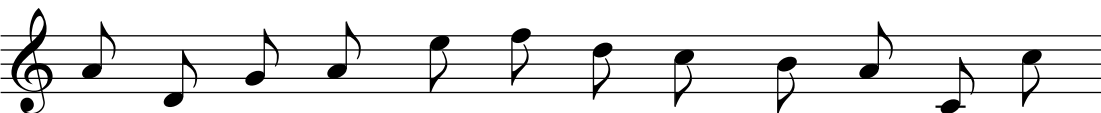
9. Dibuixa les pliques a les figures de blanca i negra següents.

10. Encercla les corxeres que estiguen escrites malament.

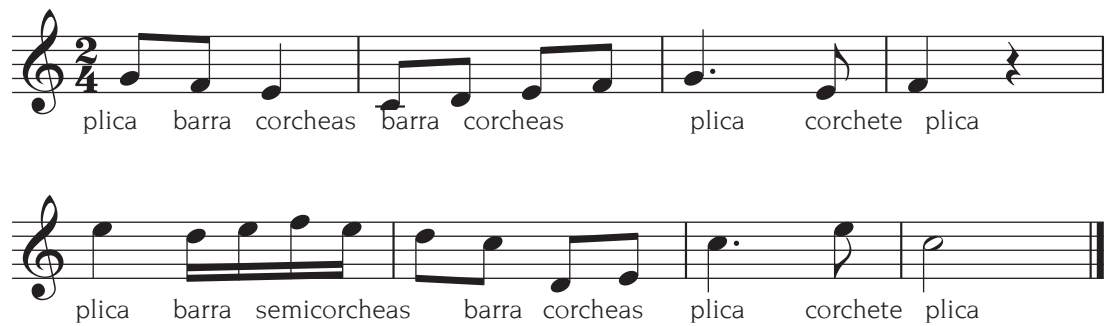
11. Dibuixa les pliques i els corxets a les corxeres següents.

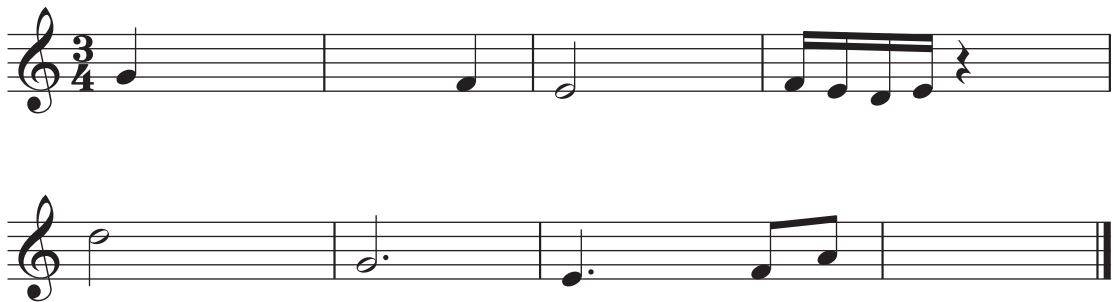
12. Substitueix els claudàtors per “barres d’unió”.

13. Escriu correctament les figures segons s’indique.

14. Completa amb les figures que consideres convenient.

MÚSICA I TECNOLOGIES

En el CD ROM et plantegem un seguit d’activitats en les quals podràs posar en pràctica tot allò que has après en aquesta unitat.